

Na osnovu člana 37., tačka h. Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na XVII sjednici, održanoj 23.04.2004. godine, d o n i j e l a j e:

ZAKON O OSNOVNOJ ŠKOLI

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Osnovna škola je ustanova u kojoj se obavlja odgoj i obrazovanje učenika normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja i učenika sa posebnim obrazovnim potrebama, te škola za osnovno obrazovanje odraslih.

Osnovna škola može biti: redovna, specijalna i paralelna (muzička i baletska).

Osnovna škola ima svojstvo pravnog lica.

Član 2.

Osnovno obrazovanje je obavezno i besplatno za svu djecu. Dijete, u smislu ovog zakona, je svaka osoba do navršene osamnaeste godine života. Obavezno obrazovanje počinje u kalendarskoj godini u kojoj dijete do 1. marta navršava 5 godina i 6 mjeseci života i traje bez prekida tokom perioda koji ne može biti kraći od devet godina, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.

Roditelj ili staratelj može zatražiti ranije pohađanje osnovne škole samo ako je dijete spremno i pripremljeno za pohađanje prvog razreda, pod uslovom da do kraja kalendarske godine navršava šest godina života.

U školi ne smije postojati bilo kakav oblik zastrašivanja, zlostavljanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja ili degradiranja i drugih negativnih pojava štetnih po zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili upotrebom drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava u školskim prostorima.

Prava djeteta koja se odnose na obrazovanje, ispravna briga za dobrobit njegovog fizičkog i mentalnog zdravlja i sigurnosti, u školama i na svim mjestima gdje se obrazuje, imaju prvenstvo nad svim drugim pravima. U slučaju sukoba prava, prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje će najviše koristiti interesu djeteta.

Pohađanje redovne osnovne škole je obavezno u trajanju od devet godina za djecu normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja a specijalne osnovne škole za djecu sa posebnim potrebama od šeste do petnaeste godine života (u daljem tekstu: školski obveznici).

Član 3.

Škola ima odgovornost da, u vlastitoj i u sredini u kojoj djeluje, doprinese stvaranju takve kulture koja poštuje ljudska prava i osnovne slobode svih građana, kako je to utemeljeno Ustavom i ostalim međunarodnim dokumentima iz oblasti ljudskih prava koje je potpisala

BiH.

Jezici konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine upotrebljavat će se u svim školama u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

Osnovna škola osigurava da najkasnije do kraja treće godine osnovnog obrazovanja, učenici savladaju i latinicu i ćirilicu.

Ne može se vršiti diskriminacija nastavnika ili drugog uposlenika pri imenovanju, uvjetima upošljavanja, napredovanja ili bilo kojoj drugoj odluci vezanoj za tu osobu, niti diskriminacija učenika škole, na temelju toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koriste bilo koji od zvaničnih jezika iz stava 2. ovog člana.

Jezik i kultura nacionalnih manjina koje žive u BiH poštivat će se u školi u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo, a u skladu s Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (u daljem tekstu: Ministarstvo) će ustanoviti nastavni plan i program koji će odgovarati potrebama date nacionalne manjine, a koji uključuje jezik, književnost, historiju i kulturu te manjine, kao dodatnu nastavu.

Član 4.

Kada u osnovnoj školi ima učenika pripadnika jedne nacionalne manjine koji žele pohađati nastavu iz svog maternjeg jezika za njih se u školi organizira i nastava maternjeg jezika. Nastavnik koji izvodi nastavu iz maternjeg jezika učenika pripadnika nacionalne manjine, treba da ima odgovarajuće znanje datog jezika kojim se osigurava da ga može predavati uz odgovarajući standard.

U osnovnoj školi u kojoj se obrazuju učenici samo jedne nacionalne manjine, cjelokupna nastava se izvodi na jeziku te nacionalne manjine, uz obavezno savladavanje nastave jednog od jezika iz stava 2. člana 3. ovog zakona.

Član 5.

Državljeni Bosne i Hercegovine imaju pravo da stiču odgoj i osnovno obrazovanje u školama Kantona po odredbama ovog zakona.

Strani državljani i lica bez državljanstva imaju pravo da stiču odgoj i osnovno obrazovanje u školama Kantona, po odredbama ovog zakona, u skladu sa konvencijama i ugovorima koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Član 6.

Škola će unapređivati i štititi vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.

Učenici će pohađati satove vjeronauke samo ako su u skladu s njihovim ubjeđenjem ili ubjeđenjima njihovih roditelja.

Škola ne može preduzimati bilo kakve mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.

Učenici koji ne žele pohađati vjeronauku neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljniji položaj u odnosu na druge učenike.

Član 7.

Odgoj i osnovno obrazovanje je djelatnost od posebnog društvenog značaja.

II. OSNIVANJE I RAD OSNOVNE ŠKOLE

Član 8.

Osnovnu školu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine u skladu sa ovim zakonom.

Redovnu osnovnu školu, specijalnu osnovnu školu, paralelnu (muzičku i baletsku) školu i specijalni zavod u kome se organizira odgojno-obrazovni rad za određenu kategoriju djece ometene u psihičkom ili tjelesnom razvoju (u daljem tekstu: osnovna škola) kao javnu ustanovu u državnoj svojini osniva Skupština Kantona, u skladu sa principima i standardima utvrđenim ovim zakonom kao i ostalim uvjetima i kriterijima utvrđenim propisima u oblastima obrazovanja.

Osnovna škola se osniva u skladu sa dugoročnim programom razvoja i koncepcijom odgoja i osnovnog obrazovanja, koji donosi Skupština Kantona, na prijedlog općine.

Aktom o osnivanju osnovne škole utvrđuje se naziv, djelokrug rada u skladu sa nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo i druga pitanja od značaja za rad osnovne škole.

Privatnu školu mogu osnovati domaća i strana fizička i pravna lica, u skladu sa principima i standardima utvrđenim ovim zakonom i ostalim uvjetima i kriterijima utvrđenim propisima iz oblasti obrazovanja.

Prava i obaveze osnivača i osnovne škole uređuju se ugovorom, u skladu sa aktom o osnivanju.

Ako je osnivač škole Skupština Kantona, obaveze iz prethodnog stava ovog člana, u ime Skupštine, vrši Vlada Kantona.

Privatna škola može početi sa radom po dobivanju saglasnosti Ministarstva za primjenu odgovarajućeg nastavnog plana i programa, kada, u skladu s važećim propisima osigura i druge standarde i uvjete koji garantiraju da će učenici dobiti odgovarajuće obrazovanje, njegu i sigurnost u skladu sa specifičnostima datih privatnih škola.

Samo međunarodne privatne škole mogu imati nastavne planove i programe koji u potpunosti ne pokrivaju zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Privatna škola ne može se osnovati u svrhu promoviranja rasnih, nacionalnih, vjerskih, spolnih i drugih predrasuda, niti svoje funkcije smije vršiti na način protivan zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promoviraju.

Član 9.

Osnivač obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i rad u skladu sa *Pedagoškim standardima* za osnovnu školu (u daljem tekstu *Pedagoški standardi*) i normativima školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila za osnovnu školu, (u daljem tekstu *normativi*).

Osnivač osnovne škole posebno osigurava finansiranje plaća nastavnika, saradnika i drugih uposlenih, stručno usavršavanje i obuku, opremanje kabineta, rad eksperimentalnih osnovnih škola, školska takmičenja, prijevoz učenika koji stanuju na udaljenosti većoj od pet kilometara od škole pripadajućeg gravitacionog područja, održavanje prostora škole, kupovinu školske opreme i učila, a po mogućnosti školske udžbenike i priručnike.

U sufinansiranju privatne škole može učestvovati Kanton ukoliko Skupština Kantona utvrdi javni interes.

Pedagoške standarde i normative, iz stava 1. ovog člana, donosi Ministarstvo.

Član 10.

Osnovna škola se može osnovati, ako:

1. postoji dovoljan broj učenika za formiranje 18 odjeljenja redovne osnovne škole, 9 odjeljenja za specijalnu osnovnu školu i 12 odjeljenja za osnovnu muzičku, odnosno baletsku školu;
2. je osiguran odgovarajući nastavni kadar u skladu sa nastavnim planovima i programima za odgoj i osnovno obrazovanje;
3. su obezbijeđene odgovarajuće školske prostorije, oprema i nastavna sredstva, u skladu sa normativima;
4. su obezbijeđeni uvjeti za rad u skladu sa Pedagoškim standardima.

Osnovna škola u privatnoj svojini može se osnovati i sa manjim brojem učenika i odjeljenja od broja utvrđenog u Pedagoškim standardima.

Član 11.

Osnivač je dužan, da prilikom osnivanja osnovne škole, formira komisiju koja će, u skladu sa ovim zakonima, izvršiti pripreme za početak rada i izvršiti izbor prvih nastavnika škole. Ako je osnivač osnovne škole Skupština Kantona, komisiju, iz stava 1. ovoga člana, formira Vlada Kantona.

Član 12.

Osnovna škola se upisuje u registar osnovnih škola (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

U Registar se može upisati samo osnovna škola koja ispunjava uvjete iz člana 10. ovog zakona.

Član 13.

Provjeru uvjeta za upis osnovne škole u Registar vrši Ministarstvo.

Osnovna škola može početi sa radom nakon upisa u Registar.

Novoosnovana škola počinje sa radom početkom školske godine.

Član 14.

Osnovna škola, koja je upisana u Registar, izdaje svjedodžbe i druge javne isprave o završenom obrazovanju.

Član 15.

Osnovna škola se briše iz Registra kada prestane da ispunjava uvjete propisane ovim zakonom.

Bliži propis o postupku utvrđivanja uvjeta i o sadržaju i načinu vođenja Registra donosi ministar za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (u daljem tekstu *ministar*).

Član 16.

Osnovna škola može vršiti statusne promjene, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.
Statusne promjene škola može vršiti na kraju školske godine.

Član 17.

Vlada Kantona, na prijedlog općinskog vijeća, utvrđuje upisno/gravitaciono područje sa kojeg je javna osnovna škola obavezna da primi školske obveznike.

Redovna osnovna škola može u svom upisnom/gravitacionom području organizirati područne škole sa jednim ili više odjeljenja u skladu sa Pedagoškim standardima.

Svi učenici, u dobi obaveznog pohađanja nastave, upisuju se u školu u upisnom/gravitacionom području u kojem su nastanjeni, odnosno školu koja je geografski najbliža njihovom mjestu stanovanja.

Upis i pohađanje škole u svom gravitacionom području je obavezno, osim ako učenik ne pohađa privatnu školu ili je izuzet od pohađanja škole kao što je to predviđeno ovim zakonom.

Učeniku osnovne škole koji se liječi u bolnici, te iz tog razloga ne može pohađati nastavu u školi gdje je registriran, obrazovanje će biti pruženo u bolnici odnosno u zdravstvenoj ustanovi. Učenik koji stanuje kod kuće, ali ne može pohađati nastavu u školi zbog teškog oboljenja ili duže bolesti, usluge obrazovanja pružat će škola koja je najbliža njegovom mjestu stanovanja, uz odgovarajuću pomoć koju osiguravaju nastavnici i uposleni u školi.

Učenik koji stanuje u ustanovi za socijalnu zaštitu pohađa školu koja je najbliža toj ustanovi.

Ministar u saradnji sa općinskim vlastima usaglašava gravitaciono područje za svaku javnu osnovnu školu, iz kojeg je ona obavezna primiti djecu kao učenike na način da se svoj djeci omogući pohađanje škole koja je najbliža njihovom mjestu stanovanja, tako da dijete koje živi u području koje gravitira određenoj osnovnoj školi ima pravo pohađati tu školu. Na početku školovanja učenik se registrira kao učenik osnovne škole koju pohađa, u registru koji škola vodi u te svrhe.

Na zahtjev roditelja učenika, Ministarstvo može, u iznimnim slučajevima, dijete izuzeti od obaveze pohađanja određene škole iz ovog člana, ako je to potrebno da bi se zaštitila prava djeteta i ako se nađe da je to u najboljem interesu djeteta, o čemu će pismenim putem obavijestiti školu pripadajućeg gravitacionog područja. Prelazak će se izvršiti na osnovu pisanog dokumenta koji se naziva odobrenje prelaska, a koji direktor škole u kojoj je dijete registrirano šalje direktoru škole u koju učenik prelazi.

Ministarstvo izdaje smjernice za odlučivanje i rješava o zahtjevima iz prethodnog stava imajući u vidu da su smjernice u skladu s principima i pravima utvrđenim ovim zakonom.

Vlada Kantona utvrđuje najmanje po jednu redovnu osnovnu školu na području svake općine Kantona za osnovno obrazovanje odraslih.

Škola je dužna osigurati svu moguću pomoć roditeljima i učenicima i, u skladu s važećom regulativom, osigurati neophodne uvjete za ostvarivanje ovih prava, naročito kada se radi o izbjeglicama, raseljenim osobama i povratnicima.

Odredbe ovog člana ne odnose se na škole u privatnoj svojini.

Član 18.

Rad osnovne škole je javan.

Osnovna škola kao javna ustanova u državnoj svojini ima svoj pečat, sa grbom Kantona.

Oblik, veličina i sadržaj pečata utvrđuju se pravilima škole.

Osnovna škola u privatnoj svojini utvrdit će oblik, veličinu i sadržaj pečata pravilima škole, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

Član 19.

Osnovne škole mogu sarađivati i međusobno udruživati zajedničke poslove, s tim da svaka osnovna škola zadržava svojstvo pravnog lica.

Član 20.

Osnovna škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete i zadatke radi kojih je osnovana, ili ako ne postoji potreba za njenim radom.

Kada Ministarstvo utvrdi da osnovna škola ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim zakonom, odredit će rok u kojem osnivač mora otkloniti utvrđene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni, Ministarstvo će predložiti osnivaču prestanak rada škole.

Ako osnivač ne donese akt o prestanku rada osnovne škole u roku od tri mjeseca, od dana podnošenja prijedloga o prestanku rada škole, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada škole i provodi postupak brisanja škole iz Registra.

U slučaju prestanka rada osnovne škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima omogućiti nastavak i završetak obrazovanja u toj školskoj godini.

Aktom o prestanku rada škole odredit će se rok prestanka rada, koji ne može biti prije završetka školske godine.

Donošenjem rješenja o prestanku rada škole pokreće se postupak brisanja škole iz Registra.

Prestanak rada osnovne škole objavljuje se u službenom glasilu Kantona.

Ukoliko je osnivač osnovne škole Skupština Kantona, prava i obaveze osnivača iz stavova 2, 3. i 4. ovoga člana vrši Vlada Kantona.

Član 21.

Nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Ministarstvo.

Član 22.

Na osnivanje, rad i prestanak rada osnovne škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

III. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD OSNOVNE ŠKOLE

Član 23.

Odgojno-obrazovni rad ostvaruje se na osnovu Okvirnog nastavnog plana i programa za osnovne škole (u daljem tekstu Okvirni nastavni plan i program).

Okvirnim nastavnim planom i programom utvrđuju se ciljevi, zadaci, sadržaji, oblici i postupci odgojno-obrazovnog rada, izvođenje razredne i predmetne nastave u pojedinim razredima, ili drugim oblicima nastave, te obezbjeđuje nacionalna ravnopravnost kroz

posebne programe za nacionalnu grupu predmeta u osnovnim školama svih oblika svojine. Okvirni nastavni plan i program donosi Ministarstvo u skladu sa zajedničkim jezgrima nastavnih planova i programa.

U svim javnim i privatnim školama u Kantonu, utemeljit će se okvirni nastani plan i program uz punu primjenu zajedničkih jezgri nastavnih planova i programa te uvažavanje lokalnih specifičnosti a u skladu sa ustavnim pravima konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.

Član 24.

U redovnoj osnovnoj školi realizira se Nastavni plan i program za učenike normalnog psihičkog razvoja, Program za učenike sa posebnim potrebama, Program za nadarene učenike i Nastavni plan i program za odrasle.

Obrazovanje odraslih organizira se u određenim predmetima, koji su potrebni za njihov profesionalni i lični razvoj.

Nastavni plan i program za odrasle sadržava ciljeve, zadatke i obrazovni sadržaj, sedmični i godišnji broj sati i druge oblike obrazovnog rada kao i način i oblik izvođenja.

Djeca i mladi sa posebnim obrazovnim potrebama stiču obrazovanje u redovnim školama i prema programima prilagođenim njihovim individualnim potrebama. Individualni program, prilagođen njihovim mogućnostima i sposobnostima, izradit će se za svakog učenika u procesu inkluzije ukoliko je to potrebno, uz određivanje defektološkog i logopedskog statusa. U specijalnoj osnovnoj školi realizira se Nastavni plan i program za učenike sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju. Djeca i mladi sa ozbiljnim poteškoćama u razvoju mogu se djelimično ili u cjelini obrazovati u specijalnim odgojno-obrazovnim ustanovama, u slučajevima kad je nemoguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovnim školama.

U osnovnoj muzičkoj, odnosno osnovnoj baletskoj školi realizira se Nastavni plan i program za osnovno muzičko, odnosno osnovno baletsko obrazovanje i posebni dodatni program za nadarene učenike tih škola.

Član 25.

Osnovno muzičko obrazovanje traje šest godina, a osnovno baletsko obrazovanje traje četiri godine.

Paralelno osnovno obrazovanje može početi nakon završenog trećeg razreda osnovne škole.

Član 26.

U redovnoj osnovnoj školi može se ostvariti i Nastavni plan i program za učenike sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju, nastavni plan i program za osnovno muzičko, odnosno osnovno baletsko obrazovanje, nastavni plan i program za nadarene učenike svih vrsta obrazovanja, te nastavni planovi i programi raznih vrsta tečajeva.

Realizacija nastavnih planova i programa iz prethodnog stava vrši se u posebnim odjeljenjima.

Broj učenika u posebnim odjeljenjima utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Ministarstvo može, na zahtjev škole, odobriti organiziranje rada specijalnih odjeljenja, za obrazovanje učenika sa smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju.

Član 27.

Okvirni nastavni plan i program donosi Ministarstvo, koji će:

1. osigurati da se kroz odgojno-obrazovni proces razvija pozitivan odnos i osjećaj pripadnosti BiH;
2. garantirati i osigurati kvalitetno obrazovanje za svu djecu i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti;
3. osigurati dosljednost kvaliteta standarda obrazovanja u svim osnovnim školama;
4. osigurati zadovoljavajuću usklađenost nastavnih planova i programa kao i njihovu prilagodljivost u skladu sa specifičnim potrebama škole i lokalne zajednice;
5. osigurati primjenu nastavnih planova i programa koji odgovaraju obrazovnim potrebama djece na koju se odnose, te njihovom uzrastu i posebnim interesima sa akcentom na promociju zdravog načina života kao najvećeg interesa učenika, roditelja, nastavnog osoblja i društva;
6. osigurati slobodu kretanja i jednak pristup obrazovanju;
7. garantirati racionalnost i efikasnost u finansiranju i radu škole.

Prijedlog okvirnog nastavnog plana i programa za osnovnu školu usklađen, sa Agencijom za nastavne planove i programe, utvrđuje Pedagoški zavod.

U zadovoljavanju svojih posebnih interesa Vlada Kantona može povećati obim redovne nastave za 30% na račun planiranih sati ostalih odgojno-obrazovnih aktivnosti.

Ovaj vid nastave izvodi se po nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo.

Član 28.

Broj učenika u odjeljenju utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Osnovna škola može organizirati rad kombinovanih odjeljenja nižih razreda za istovremeno izvođenje nastave sa više razreda.

Za učenike od V do završnog razreda škola može organizirati tečajnu nastavu.

Tečajna nastava se organizira za više razreda u jednom odjeljenju, ako u osnovnoj školi nema dovoljan broj učenika za organiziranje odjeljenja jednog razreda.

Osnovna škola može organizirati produženi ili cjelodnevni boravak učenika, u skladu s Pedagoškim standardima, po programu koji donosi Ministarstvo, na prijedlog Pedagoškog zavoda.

Član 29.

Školska godina traje od 1. septembra tekuće do 31. augusta naredne godine.

Nastava u redovnoj i specijalnoj osnovnoj školi izvodi se po polugodištima i traje 37 radnih sedmica, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realiziraju u okviru 35 nastavnih sedmica.

Nastava u završnom razredu škole, iz prethodnog stava ovog člana, traje 36 radnih sedmica, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realiziraju u okviru 34 nastavne sedmice.

Razlika u broju radnih i nastavnih sedmica koristi se za realizaciju posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnih, sportskih i drugih aktivnosti škole, utvrđenih godišnjim planom rada.

Član 30.

Nastava u prvom polugodištu počinje, u pravilu prvog ponedjeljka u septembru.

Osnovna škola organizira nastavni proces, u pravilu, u petodnevnoj radnoj sedmici.

Nastavni sat u osnovnoj školi traje 45 minuta, a u specijalnoj školi 40 minuta.

Od prvog do četvrtog razreda može se organizirati fleksibilno trajanje nastavnog sata unutar

utvrđenog dnevnog vremenskog okvira.

Broj sati u toku radne sedmice utvrđuje se nastavnim planom i programom, s tim da u toku dana učenici, nižih razreda ne mogu imati više od 5 sati dnevno, odnosno 25 sati sedmično, a od V do završnog razreda više od 6 sati redovne nastave dnevno, odnosno 30 sati sedmično.

Član 31.

Zimski odmor za učenike redovne i specijalne osnovne škole traje tri sedmice, a ljetni odmor od završetka drugog polugodišta do početka nove školske godine.

Zimski odmor koristi se nakon završetka prvog polugodišta.

Ministarstvo može odobriti, zavisno od klimatskih ili drugih uvjeta, produžetak zimskog odmora, a najduže jednu radnu sedmicu, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom i programom i realizirani programski sadržaji.

Osnovna škola može, radi obilježavanja vjerskih praznika, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi u toku prvog ili drugog polugodišta.

Osnovna škola će prilikom utvrđivanja rasporeda sati obezbijediti obavljanje neodložnih vjerskih obaveza učenika i nastavnika.

Član 32.

Odgojno-obrazovni rad se ne smije prekidati u toku polugodišta, odnosno školske godine, izuzev po odluci Ministarstva, u slučaju elementarnih nepogoda, epidemije i drugih posebno opravdanih razloga.

U slučaju prekida nastavnog procesa, zbog obustave rada, odnosno štrajka, godišnji fond nastavnih sati, predviđen nastavnim planom i programom, mora biti nadoknađen prije završetka školske godine.

U interesu djece u završnom razredu osnovne škole nastavni proces se ne može prekidati zbog obustave rada iz prethodnog stava.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike osnovnih škola na području Kantona je, u pravilu, istovremen i regulira se kalendarom koji donosi Ministarstvo za svaku školsku godinu, na prijedlog Pedagoškog zavoda.

Član 33.

Osnovna škola je dužna da u toku školske godine ostvari Nastavni plan i program, odnosno godišnji fond nastavnih sati.

Ako se utvrdi da osnovna škola, u okviru predviđenog broja nastavnih sedmica, nije ostvarila godišnji fond nastavnih sati, mora produžiti nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih sati.

Član 34.

Odgojno-obrazovni rad provodi se na osnovu Nastavnog plana i programa i Godišnjeg plana i programa rada osnovne škole (u daljem tekstu *Godišnji program*).

Godišnji program rada utvrđuje se na osnovu jedinstvene metodologije koju donosi Pedagoški zavod.

Prijedlog Godišnjeg programa utvrđuje nastavničko vijeće na prijedlog direktora, a donosi školski odbor, najkasnije do 30. septembra za tekuću školsku godinu, uz prethodnu saglasnost Pedagoškog zavoda.

Godišnji program rada škola dostavlja Ministarstvu i Pedagoškom zavodu. Izvještaj o uspjehu u učenju i vladanju škola je dužna dostaviti Pedagoškom zavodu na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.

Član 35.

Osnovna škola je dužna da u godišnji program ugradi evidenciju o podjeli predmeta i odjeljenja na nastavnike, evidenciju ostalog zaposlenog osoblja u školi, te raspored časova.

Član 36.

U osnovnoj školi organiziraju se slobodne aktivnosti učenika radi produbljivanja i razvijanja njihovih stvaralačkih sposobnosti, sticanja pozitivnih navika i vještina.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se Godišnjim programom i pravilima škole, a u skladu sa Pedagoškim standardima.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se preko društava, sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika, a zasnivaju se na dobrovoljnosti učenika.

Učenička zadruga se može organizirati sa najmanje 30 učenika osnovne škole.

Sredstva Učeničke zadruge i sredstva ostvarena radom učenika ili školskih radionica, ne ulaze u ukupan prihod škole i na njih se ne plaća porez, utvrđen kantonalnim i drugim propisima.

U osnovnoj školi se formira vijeće učenika i vijeće roditelja s ciljem ostvarivanja neposredne saradnje sa organima škole, lokalnom zajednicom i nevladinim organizacijama.

Djelokrug rada vijeća regulirat će se Poslovníkom o radu vijeća.

Član 37.

Izleti, posjete, ekskurzije, logorovanje, škole u prirodi i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada predviđeni godišnjim programom, organiziraju se i izvode u okviru radnih dana, u skladu sa načelima koja utvrđuje Ministarstvo.

Član 38.

Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada Ministarstvo može jednu ili više osnovnih škola proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu školu.

Za eksperimentalnu školu može se odobriti odstupanje od odredaba ovog zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i sedmičnog opterećenja učenika satovima, načina ocjenjivanja, formiranje odjeljenja i realizaciji nastavnog plana i programa.

Osnivanje i rad eksperimentalnih osnovnih škola i proglašavanje postojećih škola eksperimentalnim bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 39.

Na prijedlog ustanove u kojoj se obrazuju nastavnici, Ministarstvo, u mjestu te ustanove, određuje osnovne škole za izvođenje pedagoško-metodičke prakse studenata.

Za obavljanje pedagoško-metodičke prakse mogu se odrediti i druge škole na području Kantona, ako se za to ukaže potreba.

Uvjeti za obavljanje pedagoško-metodičke prakse, iz stava 1. i 2. ovog člana, utvrđuju se posebnim propisom koji donosi ministar.

Član 40.

U nastavnom procesu osnovne škole koriste se školski udžbenici i nastavna sredstva koje odobrava Ministarstvo, a koja su usaglašena sa Agencijom za nastavne planove i programe koja je odgovorna za implementaciju, praćenje, evaluaciju, usavršavanje i razvitak zajedničkog jezgra za nastavne planove i programe.

Školski udžbenik je osnovno nastavno sredstvo koje obuhvata sadržaje iz nastavnog plana i programa za osnovne škole i koji je urađen na osnovu koncepcije udžbenika.

Pod školskim udžbenikom, kao nastavnim sredstvom, podrazumijeva se i zbirka zadataka, priručnik, radna sveska i druga stručna literatura, koja zamjenjuje udžbenik ili je njegov sastavni dio, izrađena u skladu sa koncepcijom udžbenika.

Za primjenu Nastavnog plana i programa moraju se obezbijediti odgovarajući udžbenici, napisani na svim jezicima koji su u službenoj upotrebi na području Kantona.

Član 41.

Osnovna škola ima Pravila i druga akta u skladu sa zakonskim propisima koja usvaja školski odbor.

Pravila škole sadrže: naziv i sjedište škole, podatke o osnivaču, obaveze škole prema osnivaču, djelatnost škole, organ upravljanja (broj članova, način izbora, nadležnost), organ rukovođenja (izbor, prava i obaveze), organ kontrole (izbor, prava i obaveze), sticanje i raspoređivanje sredstva za rad, organizaciju rada, obavezne akte škole, način ostvarivanja javnosti rada i druga pitanja značajna za rad škole.

IV. UČENICI

Član 42.

Upis u redovnu osnovnu školu obavlja se u mjesecu maju, na osnovu spiska školskih obveznika, koji školi dostavlja nadležni organ općine i izvoda iz matične knjige rođenih.

Upis u specijalnu osnovnu školu vrši se od mjeseca maja, a završava se do kraja septembra, na osnovu nalaza i mišljenja Komisije za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanja djece sa smetnjama u psihičkom ili tjelesnom razvoju i Rješenja o kategorizaciji djeteta, koje donosi služba socijalne zaštite u općini.

Upis odraslih u redovnu osnovnu školu vrši se najkasnije deset dana prije početka nastave za odrasle.

Član 43.

Ocjenu sposobnosti djece pri upisu u redovnu osnovnu školu obavlja školska komisija, a sačinjavaju je psiholog ili pedagog, ljekar i nastavnik razredne nastave.

Komisiju iz prethodnog stava imenuje nastavničko vijeće škole.

Od obaveze upisa u redovnu osnovnu školu može se privremeno osloboditi školski obveznik normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja, na osnovu zahtjeva roditelja i mišljenja školske komisije.

Član 44.

U specijalnu osnovnu školu može se izuzetno upisati i školski obveznik sa navršenih devet godina života, na osnovu mišljenja komisije, iz člana 42. stav 2. ovog zakona.

Član 45.

Redovna osnovna škola dužna je da obavi upis školskih obveznika normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja sa određenog školskog područja i da Ministarstvu podnese izvještaj do 30. juna tekuće godine.

Redovna osnovna škola, određena za obrazovanje odraslih, podnosi Ministarstvu izvještaj o upisu odraslih, najkasnije deset dana nakon početka nastave.

Član 46.

Za upis školskih obveznika, redovno pohađanje nastave i uredno izvršavanje obaveza učenika prema školi odgovorni su roditelji, odnosno staratelji učenika.

Član 47.

Kada u toku školovanja u razvoju učenika nastupe promjene koje zahtijevaju prijelaz iz specijalne u redovnu ili iz redovne u specijalnu osnovnu školu, škola će uputiti učenika, u toj školskoj godini, Komisiji za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanje djece sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju.

Na osnovu nalaza i mišljenja Komisije iz prethodnog stava ovog člana, učenik se upisuje u odgovarajuću osnovnu školu, o čemu se obavještava Ministarstvo.

Član 48.

Osnovna škola upisanim učenicima na početku obrazovanja izdaje đачku knjižicu.

Đачka knjižica je javna isprava kojom se dokazuje status učenika osnovne škole.

Obrazac đачke knjižice propisuje ministar.

Član 49.

Kada dijete promijeni mjesto stanovanja i više ne može pohađati školu u kojoj je registrirano, onda škola u gravitacijskom području u kojem dijete tada stanuje upisuje takvo dijete kao učenika.

Kada učenik prelazi iz jedne škole u drugu, odredbe u vezi s registriranjem učenika, primjenjuju se i na tu drugu školu.

Učenik koji se obrazovao u drugom kantonu, odnosno entitetu upisuje se i nastavlja obrazovanje pod istim uvjetima kao i učenik u Kantonu.

U spornim slučajevima o načinu upisa i nastavljanja obrazovanja odlučuje Ministarstvo.

Učenik koji se obrazovao u inozemstvu uvjetno se upisuje dok se u Ministarstvu ne izvrši nostrifikacija, odnosno ekvivalencija dokumenata o njegovom obrazovanju.

Član 50.

Kada učenik duže vremena ne pohađa nastavu zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga, te ne bude ocijenjen, može polaganjem ispita ili drugim oblikom nastavnog rada nadoknaditi izgubljeno vrijeme i steći osnovno obrazovanje u redovnom roku.

Polaganjem ispita osnovno obrazovanje mogu steći i odrasli.

U slučaju nepravilno provedenih ispita, nastavničko vijeće može ispit poništiti.

Organizacija, način polaganja i poništavanja ispita bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 51.

Ocjenjivanje u osnovnoj školi je javno, kontinuirano, opisno i brojčano.

Brojčane ocjene iz predmeta su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1), i počinju se primjenjivati od IV razreda.

Ocjenjivanje u prvom obrazovnom ciklusu je opisno na temelju definiranih ishoda pojedinih predmeta, s tim što se na kraju ciklusa izvodi brojčana ocjena. U drugom i trećem ciklusu, ocjenjivanje je brojčano.

Napredovanje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika bliže se uređuje propisom koji donosi ministar, u skladu sa ustanovljenim standardima uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata, od strane Agencije za standarde i ocjenjivanje.

Član 52.

Opći uspjeh učenika i rezultati napredovanja učenika iz nastavnih predmeta svode se na kraju svakog polugodišta, počevši od četvrtog razreda.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključnih ocjena iz predmeta.

Zaključnu opisnu ocjenu u razrednoj nastavi utvrđuje učitelj – nastavnik razredne nastave.

Zaključne ocjene u predmetnoj nastavi utvrđuje odjeljensko vijeće, a na prijedlog predmetnog nastavnika.

Prijedlog ocjene predmetnog nastavnika iz stava 4. ovog člana, upravitelju, treba potvrditi.

Zaključne ocjene na kraju drugog polugodišta u muzičkoj školi utvrđuje komisija koju formira nastavničko vijeće.

Nastavničko vijeće osnovne škole na kraju polugodišta i na kraju školske godine analizira rad i rezultate rada odjeljenja, odjeljenskih vijeća, nastavnika i škole u cjelini.

Član 53.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.

Učenik je sa uspjehom završio razred:

1. odličan (5) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,5;
2. vrlo dobar (4) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,5;
3. dobar (3) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,5;
4. dovoljan (2) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2.

Učeniku koji na kraju školske godine ima na jednu ili više nedovoljnih ocjena utvrđuje se opći uspjeh nedovoljan. Opći uspjeh učenika utvrđuje se aritmetičkom sredinom svih nastavnih predmeta.

Ukupni opći uspjeh učenika u odjeljenju, razredu i školi utvrđuje se na osnovu prosjeka ocjena iz pojedinih predmeta, kao i na osnovu zaključnih opisnih ocjena. Učenik koji ima najbolji opći uspjeh i najbolje rezultate na takmičenjima proglašava se učenikom generacije (odjeljenja, razreda, škole).

Pravilnik o izboru učenika generacije donosi ministar.

Član 54.

Učenik od V do IX razreda koji na kraju drugog polugodišta ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene upućuje se na popravni ispit u augustovskom ispitnom roku.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta ima tri i više nedovoljnih ocjena i učenik koji ne položi popravni ispit upućuje se da ponovi razred.

Učenik koji je upućen da ponovi razred može zadržati status učenika u redovnoj osnovnoj školi do navršene 17. godine života (u specijalnoj osnovnoj školi do navršene 19. godine), a u slučaju neprimjerenog odnosa prema učenju, nastavnicima i drugim učenicima, te školskoj imovini, može, po odluci nastavničkog vijeća, izgubiti status učenika redovne osnovne škole kada navršši 15 godina života, a u specijalnoj osnovnoj školi kada navršši 17 godina.

Ako učenik iz prethodnog stava navršava 15 godina u toku školske godine, u toj godini ne može izgubiti status učenika.

Organizacija i način polaganja popravnih ispita bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 55.

Roditelj, odnosno staratelj učenika ima pravo prigovora na utvrđenu ocjenu ili opći uspjeh na kraju drugog polugodišta, odnosno na kraju školske godine.

Prigovor se podnosi Nastavničkom vijeću škole u roku od tri dana od dana saopćavanja uspjeha učenika.

Nastavničko vijeće u roku od tri dana odlučuje o prigovoru iz prethodnog stava.

Kada nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će komisiju koja će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

Ocjena komisije je konačna.

Prigovorom se može tražiti izuzeće predmetnog nastavnika u radu komisije.

Član 56.

Učenik koji pokazuje izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh može u toku jedne školske godine završiti dva razreda u istom obrazovnom ciklusu, pod uvjetom i na način utvrđen pravilima škole.

Član 57.

U osnovnoj školi se ocjenjuje i vladanje učenika.

Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

Ocjenu iz vladanja u razrednoj nastavi utvrđuje nastavnik razredne nastave, a u predmetnoj nastavi odjeljensko vijeće na prijedlog razrednika.

Član 58.

O završenom osnovnom obrazovanju, po odgovarajućem Nastavnom planu i programu za osnovne škole, učeniku se izdaje svjedodžba.

Uz svjedodžbu škola daje, na zahtjev roditelja ili učenika, uvjerenje o postignutom uspjehu u nižim razredima, te druga javna dokumenta za čije izdavanje je škola nadležna.

Član 59.

Učeniku koji u toku devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja i odgoja postigne odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i ima primjerno vladanje, izdaje se, pored svjedodžbe o završenom osnovnom obrazovanju, u znak priznanja i posebna diploma o postignutim rezultatima.

Obrazac posebne diplome iz prethodnog stava donosi ministar.

Član 60.

Radi podsticanja na što kvalitetniji uspjeh, učeniku koji postiže naročite rezultate u odgojno-obrazovnom procesu i drugim aktivnostima u osnovnoj školi mogu se dodjeljivati pohvale i nagrade, pod uvjetima i na način utvrđen pravilima osnovne škole.

Član 61.

Učeniku koji se neprimjereno odnosi prema učenju, nastavnicima, drugim učenicima, slobodnim aktivnostima, te školskoj imovini mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere.

Odgojno-disciplinske mjere su:

1. ukor razrednika,
2. ukor odjeljenskog vijeća,
3. ukor direktora,
4. ukor nastavničkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje iste škole, ili

premjestaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine.

Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja.

Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu u kojoj je izrečena, a može se, u toku školske godine, ublažiti ili ukinuti.

Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, dužini izrečene odgojno-disciplinske mjere, njenom ublažavanju i ukidanju, posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika, te naknadu počinjene materijalne štete utvrđuje se posebnim propisom koji donosi ministar.

Član 62.

Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čija je funkcija da: promovira interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se škola nalazi, predstavlja stavove učenika školskom odboru škole, podstiče angažman učenika u radu škole, informira školski odbor o svojim stavovima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanju školom. Bliže odredbe o obrazovanju i radu vijeća učenika iz prethodnog stava, kao i o drugim

pravima i obavezama učenika u odgojno-obrazovnom radu, određuju se pravilima osnovne škole.

Član 63.

Osnovna škola je obavezna da, na početku školske godine, upozna učenike sa njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i Pravilima škole.

Član 64.

Osnovna škola vodi evidenciju i dokumentaciju o odgojno-obrazovnoj djelatnosti: matičnu knjigu, odjeljske knjige, registre i sl.

Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.

Svjedodžbe i diplome o završenom obrazovanju, stečene po važećem nastavnom planu i programu i izdate od verificiranih obrazovnih ustanova, imaju jednak status na cijelom području Kantona.

Vrijeme obrazovanja u odgovarajućem obrazovnom programu, koje nije okončano dodjelom svjedodžbe ili diplome, priznaje se bez uvjetovanja za dalji nastavak i završetak obrazovanja u tom istom programu na području Kantona.

Učeniku koji prelazi iz jednog obrazovnog programa u drugi, u okviru osnovnog obrazovanja, vrijeme obrazovanja u prethodnom obrazovnom programu priznaje se za dalji nastavak obrazovanja na području Kantona u skladu s nastavnim planom i programom i drugim uvjetima utvrđenim važećim propisima.

Sadržaj svjedodžbe uvjerenja, đачke knjižice i način vođenja dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi, bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

V. PRAVA I OBAVEZE RODITELJA

Član 65.

Roditelji, staratelji i usvojioci, (u daljem tekstu roditelji), osnovni su odgajatelji svoje djece. Roditelji imaju pravo i obavezu starati se o obrazovanju svoje djece. Pravo je roditelja da, u skladu s njihovim uvjerenjima o tome šta je u najboljem interesu njihove djece, koliko je to dostupno, odaberu obrazovanje koje će njihova djeca sticati, pod uvjetom da je takvim izborom ostvareno pravo djeteta na odgovarajuće obrazovanje. Roditelji imaju pravo odabrati da svoju djecu obrazuju u javnoj ili privatnoj školi. Privatne škole, u pogledu uvjeta i procedura, osiguravaju jednake mogućnosti za upis svim kandidatima.

U ostvarivanju svojih prava, roditelji ne mogu ograničiti prava svoje djece da imaju pristup i uživaju korist od obrazovanja primjerenog njihovom uzrastu i sposobnostima.

Svoje pravo na izbor obrazovanja djece roditelji ne mogu ostvarivati na način kojim se promoviraju predrasude na rasnoj, spolnoj, nacionalnoj, jezičkoj, vjerskoj i svakoj drugoj osnovi kao i na način protivan ovom zakonu.

Član 66.

Roditelji su obavezni svojoj djeci osigurati redovno pohađanje škole tokom perioda obaveznog školovanja. U slučaju nemara i neodgovornog odnosa prema ovoj obavezi roditelji podliježu sankcijama u skladu sa zakonom.

Pravo i obaveza roditelja je redovno informiranje, konsultiranje i praćenje obrazovnog napretka svoje djece, te kvalitet rada škole u cjelini.

Roditelji imaju pravo i obavezu, u interesu svoje djece i putem svojih predstavnika u školskim organima i tijelima i putem svojih asocijacija, učestvovati u odlučivanju o pitanjima od značaja za rad škole i funkcioniranje obrazovnog sistema uopće.

Član 67.

Roditelji učenika imaju pravo, a škola obavezu pomoći roditeljima, da osnuju vijeće roditelja. Način i procedura osnivanja i rada vijeća roditelja uređuje se instrukcijom Ministarstva.

Vijeće roditelja promovira interese škole u zajednici na čijem području se škola nalazi, predstavlja stavove roditelja školskom odboru, podstiče angažman roditelja u radu škole, informira školski odbor o svojim stavovima kada ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom, učestvuje u izradi i realizaciji odgovarajućih projekata kojima se potiče i unapređuje obrazovni rad u školi.

VI. NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI

Član 68.

Nastavnim planom i programom, u zavisnosti od vrste osnovne škole, utvrđuje se odgovarajuća visoka, viša stručna sprema nastavnika razredne i predmetne nastave i stručnog saradnika.

Poslove nastavnika razredne nastave u osnovnom obrazovanju može obavljati osoba koja uz uvjete propisane ovim zakonom ima najmanje višu školsku spremu i položen stručni ispit, u skladu sa ovim zakonom.

Poslove predmetnog nastavnika u osnovnoj školi može obavljati osoba koja uz uvjete propisane ovim zakonom ima najmanje višu školsku spremu i položen stručni ispit, u skladu sa ovim zakonom.

Član 69.

Za obavljanje pedagoških, pedagoško-psiholoških i bibliotekarskih poslova osnovna škola ima stručne saradnike: pedagoga i bibliotekara odnosno višeg knjižničara, a može imati psihologa, socijalnog radnika, ljekara, te saradnika, medicinskog tehničara, knjižničara i sl. Broj stručnih saradnika i saradnika, te obavljanje njihovih poslova u osnovnoj školi, utvrđuje se u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 70.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici biraju se na osnovu konkursa koji raspisuje školski odbor osnovne škole, uz saglasnost osnivača.

Član 71.

Svi zaposlenici osnovne škole moraju biti ljekarski pregledani do početka nastave za tu školsku godinu.

Troškovi ljekarskog pregleda padaju na teret osnivača.

Lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti, ili je, prema nalazu stručnog ljekara, postalo ovisnik, ne može raditi u osnovnoj školi.

Osoba kojoj je izrečena pravosnažna presuda za krivično djelo koje, s obzirom na prirodu krivičnog djela, takvu osobu čini nepodobnom za rad s djecom neće biti izabrana za nastavnika, odnosno zaposlenika u školi.

Ako se u toku školske godine ustanovi da je nastavnik ili drugi radnik škole obolio od zarazne bolesti, ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, bit će oslobođen od izvođenja nastave ili neposrednog kontakta sa učenicima. Bliže odredbe iz ovog člana regulirat će se Pravilima škole.

Član 72.

Pravilnikom o radu osnovne škole, i godišnjim programom rada škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u okviru 40-satne radne sedmice i korištenje godišnjeg odmora, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Nastavnik, u okviru 40-satne radne sedmice, može imati najviše 25 sati svih vrsta i oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada koji se ostvaruju u osnovnoj školi.

Izuzetno, nastavnik može, najduže za jedno polugodište, pod uvjetima utvrđenim Pravilnikom o radu škole, imati do 35 sati sedmično neposrednog odgojno-obrazovnog rada sa učenicima.

Norme sati u nastavi utvrđuju se Pedagoškim standardima.

Član 73.

Nastavnici koriste godišnji odmor, u pravilu u toku ljetnog odmora učenika, koji traje najviše 30 radnih dana.

Dužina korištenja godišnjih odmora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika bliže se regulira Pravilnikom o radu škole.

Član 74.

Pravo i obaveza nastavnika je da organiziraju i obavljaju neposredan odgojno-obrazovni rad, prate, podstiču i pomažu razvoj učenika, stalno se stručno usavršavaju i izvršavaju druge zadatke, utvrđene ovim zakonom i aktima škole.

Član 75.

U osnovnoj školi u dvogodišnjem trajanju prati se i vrednuje rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika.

Rezultati vrednovanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u osnovnoj školi

omogućavaju sticanje zvanja pod odgovarajućim uvjetima.
Postupak praćenja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u osnovnoj školi, vrednovanja rada, te sticanja zvanja na osnovu vrednovanja i vođenje dokumentacije o njihovom radu, bliže se uređuje propisima koje donosi ministar.

Član 76.

Nastavnik, stručni saradnik i saradnik koji prvi put zasniva radni odnos u školi obavezan je da, nakon isteka najmanje jedne, a najviše dvije godine neposrednog odgojno-obrazovnog rada, odnosno rada u osnovnoj školi, položi stručni ispit.
Pripravniku koji ne položi stručni ispit u roku propisanom u prvom stavu, prestaje radni odnos u školi.
Program stručnog ispita, imenovanje i sastav komisije, način polaganja i izdavanja uvjerenja o položenom stručnom ispitu i vođenje evidencije o stručnom ispitu bliže se regulira propisom koji donosi ministar.

Član 77.

Nastavnik može izgubiti pravo na dalji rad u nastavi ako nastavničko vijeće, Pedagoški zavod koji vrši pedagoško-stručni nadzor ili inspekcija za obrazovanje utvrde da nastavnik ne izvršava svoje obaveze u skladu sa nastavnim planom i programom, ovim zakonom, te drugim aktima škole.

Član 78.

U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredno odgojno-obrazovni rad osnovna škola može takvog nastavnika rasporediti na druge poslove odnosno radne zadatke, koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.
Kada nastavnik, kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, ne bude raspoređen na druge poslove, ostvarivat će svoja prava shodno Zakonu o radu.

VII. PEDAGOŠKO-STRUČNI NADZOR

Član 79.

Pedagoško-stručni nadzor se vrši nad organizacijom, izvođenjem nastave i drugim oblicima odgojno-obrazovnog rada, radom nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u svim osnovnim školama radi kontinuiranog unapređivanja odgojno-obrazovnog rada.

Pedagoško-stručni nadzor, pored ostalog, obuhvata:

- praćenje primjene i realizacije nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka odgojno-obrazovnog rada;
- praćenje, proučavanje i analizu sistema obrazovanja **i odgoja** te predlaganje mjera za njegovo unapređivanje i razvoj;
- praćenje i unapređivanje nastavne tehnike i tehnologije, te organiziranje, obučavanja i

usavršavanja nastavnika i saradnika za primjenu novih nastavnih **metoda** i nove nastavne tehnologije;

- praćenje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, kao i rada direktora i pomoćnika direktora osnovne škole;
- pružanje stručne pomoći u planiranju programiranju i organizaciji odgojno-obrazovnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika

Član 80.

Pedagoško-stručni nadzor vrši Pedagoški zavod.

Osnovna škola dužna je da omogući nesmetano obavljanje pedagoško-stručnog nadzora, te uvid u dokumentaciju i evidenciju koja se vodi u školi.

Član 81.

O obavljenom pedagoško-stručnom nadzoru Pedagoški zavod podnosi izvještaj ministru i obavještava školski odbor i nastavničko vijeće osnovne škole.

Vršenje pedagoško-stručnog nadzora bliže se regulira propisom koji donosi ministar.

VIII. UPRAVLJANJE

Član 82.

Organ upravljanja u osnovnoj školi je školski odbor, a organ rukovođenja je direktor osnovne škole.

Član 83.

Osnovnom školom upravlja školski odbor koji ima pet članova.

Predsjednika i članove Školskog odbora imenuje i razrješava osnivač. Ukoliko je škola u državnoj svojini, prava i obaveze osnivača vrši Vlada Kantona.

Školski odbor je odgovoran za utvrđivanje i provođenje politike škole, generalno rukovođenje radom škole i efikasno korištenje kadrovskih i materijalnih resursa.

Jedan član školskog odbora bira se iz reda nastavnika i stručnih saradnika, jedan iz reda roditelja, odnosno staratelja učenika osnovne škole, jedan iz reda lokalne zajednice, a dva člana bira Vlada Kantona.

Ministarstvo će sprovesti proceduru izbora i imenovanja članova školskog odbora u skladu sa važećim zakonima, na način poštivanja načela zakonitosti, otvorene konkurencije i transparentnosti, ravnopravne zastupljenosti i kvaliteta kandidata za konačno imenovanje.

Sastav školskog odbora mora odražavati nacionalnu strukturu učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice, onako kako ona u datom trenutku izgleda u principu prema popisu stanovništva u BiH 1991. godine.

Vršenje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i bez naknade. Mandat članova školskog odbora traje četiri godine i isti se ne mogu birati više od dva puta.

Član 84.

Školski odbor škole, pored poslova utvrđenih u ovom zakonu, obavlja i slijedeće poslove:

1. vrši izbor nastavnika i stručnih saradnika,
2. odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnih saradnika i saradnika na dalji odgojno-obrazovni rad;
3. donosi odluke o broju, organizovanju i ukidanju odjeljenja osnovne škole;
4. razmatra ostvarenje godišnjeg programa rada i realizaciju nastavnog plana i programa;
5. usvaja izvještaje o finansijskom poslovanju;
6. odlučuje o prigovoru roditelja, odnosno staratelja učenika na rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
7. razmatra odluke i preporuke nastavničkog vijeća, sindikata i vijeća uposlenika o preduzetim mjerama;
8. odlučuje o prigovorima i žalbama uposlenika;
9. podnosi izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima odgojno-obrazovnog rada, kao i materijalnom poslovanju osnovne škole osnivaču odnosno Ministarstvu;
10. vrši i druge poslove utvrđene zakonom i aktima škole.

Član 85.

Osnovnom školom rukovodi direktor.

Za direktora osnovne škole može biti imenovano lice koje je državljanin Bosne i Hercegovine, posjeduje opću zdravstvenu sposobnost, ispunjava i uvjete za nastavnika u osnovnoj školi, ima najmanje VI stepen stručne spreme, te ima najmanje pet godina radnog iskustva u nastavi, a ističe se svojim radom, sposobnostima organizacije odgojno-obrazovnog rada škole i u pedagoškoj teoriji i praksi.

Član 86.

Školski odbor raspisuje konkurs za direktora osnovne škole, najkasnije tri mjeseca prije isteka mandata koji se objavljuje u sredstvima informiranja.

Konkurs za direktora osnovne škole sadrži odgovarajuće uvjete iz prethodnog člana, trajanje konkursa, postupak i trajanje izbora kandidata i način obavještanja kandidata o rezultatima konkursa. Postupak izbora i imenovanja direktora škole, školski odbor sprovodi uz poštivanje načela zakonitosti, otvorenosti i transparentnosti, kvalitete, zastupljenosti pri zapošljavanju i neovisne provjere, u skladu sa važećim zakonima.

Nadzor nad sprovođenjem procedure izbora i imenovanja direktora škole provodi Ministarstvo.

Direktora osnovne škole imenuje školski odbor na period od četiri godine, uz prethodno mišljenje Ministarstva i saglasnost osnivača.

Ukoliko je škola u državnoj svojini, prava i obaveze osnivača vrši Vlada Kantona.

U slučaju da predloženi kandidat ne dobije saglasnost Vlade Kantona, imenovat će se slijedeći rangirani kandidat koji je najuspješnije prošao otvorenu konkurenciju prema kriterijima konkursa.

Po isteku mandata isto lice može biti ponovo imenovano za direktora osnovne škole na još jedan mandat.

Uposleniku koji je imenovan za direktora osnovne škole, škola, u kojoj je bio uposlen dužna

je, na zahtjev takvog uposlenika, obezbijediti mirovanje njegovih prava i obaveza, a najduže onoliko koliko traje mandat direktora za koji je imenovan.

Član 87.

Ako se na konkursu ne izabere direktor, školski odbor osnovne škole imenuje vršioca dužnosti bez konkursa iz reda uposlenih nastavnika u školi.

Vršilac dužnosti se imenuje na period od dva mjeseca, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

Vršilac dužnosti direktora ima sva prava i obaveze direktora škole.

Član 88.

Direktor osnovne škole, pored poslova i zadataka utvrđenih zakonom obavlja i slijedeće poslove:

1. stara se o primjeni zakona i općih akata;
2. predlaže program odgojno-obrazovnog rada i aktivnosti za unapređivanje tog rada u okviru godišnjeg programa rada;
3. odlučuje o raspoređivanju nastavnika i radnika osnovne škole na određene poslove i zadatke u skladu sa rezultatima rada;
4. podnosi izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima odgojno-obrazovnog rada, kao i materijalnom poslovanju osnovne škole školskom odboru škole, osnivaču i Ministarstvu;
5. prima u radni odnos ostale uposlenike,
6. sklapa ugovore o radu sa uposlenicima škole,
7. obavlja i druge poslove i radne zadatke predviđene ovim zakonom i aktima škole.

Član 89.

Ministarstvo može predložiti školskom odboru smjenu direktora osnovne škole i prije isteka vremena na koje je imenovan, ako školski odbor ne prihvati Izvještaj direktora iz alineje 4. člana 84. ovog zakona i utvrdi da je odgovoran za neuspjeh u odgojno-obrazovnom radu. Školski odbor može razriješiti direktora osnovne škole i prije isteka vremena na koje je imenovan:

1. na zahtjev direktora;
2. ako je zbog provođenja odluke ili akta koje je donio došlo do teže povrede prava uposlenika ili imovine osnovne škole, kao i ako je njegovim odnosom nanesena šteta učenicima škole, odnosno njihovim roditeljima, starateljima ili društvenoj zajednici;
3. u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili aktima osnovne škole.

Član 90.

Osnovna škola, u skladu sa Pedagoškim standardima, može na poslovima rukovođenja, općim aktom, utvrditi poslove pomoćnika direktora.

Izbor pomoćnika direktora vrši školski odbor, na prijedlog direktora, i uz saglasnost Ministarstva.

Postupak izbora pomoćnika direktora, njegova ovlaštenja i dužnosti utvrđuju se pravilima škole.

IX. STRUČNI ORGANI

Član 91.

U osnovnoj školi obrazuju se stručni organi:

1. Nastavničko vijeće koje sačinjavaju svi nastavnici i stručni saradnici škole,
2. Odjeljensko vijeće koje sačinjavaju nastavnici odjeljenja,
3. stručni aktivni nastavnika određenih nastavnih oblasti.

Član 92.

Radom Nastavničkog vijeća rukovodi direktor osnovne škole.

Nastavničko vijeće obavlja slijedeće poslove:

1. donosi odluke o organizaciji odgojno-obrazovnog rada;
2. prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršavanje i o tome podnosi izvještaj školskom odboru;
3. preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;
4. utvrđuje prijedlog i razmatra realizaciju Godišnjeg programa rada škole, Program stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika, Program rada stručnih organa i komisija;
5. vrši izbor oblika nastave i saglasno tome vrši raspored učenika i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno vrši raspored rada u radnoj sedmici;
6. analizira uspjeh učenika i rad odjeljenskih vijeća;
7. određuje rukovodioce odjeljenskih vijeća i stručnih aktiva;
8. analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada;
9. imenuje komisije za polaganje ispita;
10. razmatra izvještaje o polaganju ispita;
11. razmatra izvještaje o izvršenom pedagoško-stručnom nadzoru;
12. preduzima odgovarajuće mjere i stara se o izvršenju tih mjera;
13. odobrava učeniku završavanje dva razreda u toku jedne školske godine;
14. stara se o profesionalnom usmjeravanju učenika;
15. stara se o zajednici učenika škole;

16. razmatra odgojno-disciplinske mjere i donosi odgovarajuće odluke;
17. imenuje komisiju za upis učenika;
18. obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i aktima škole.

Član 93.

Odjeljsko vijeće obavlja slijedeće poslove:

1. analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenju;
2. prati razvoj učenika;
3. neposredno učestvuje u profesionalnoj orijentaciji učenika;
4. odlučuje o programima za nadarene učenike, za učenike koji zaostaju u napredovanju i oblicima nastave koji će se primjenjivati u razredu u cjelini, ili za pojedinačne grupe učenika, ili učenike pojedinačno;
5. usklađuje rad nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu;
6. utvrđuje, u predmetnoj nastavi, zaključne ocjene učenika;
7. analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada;
8. vrši i druge poslove utvrđene zakonom i aktima škole.

Član 94.

Bliže odredbe o radu stručnih organa i razrednika sadrže akti osnovne škole.

X. POTREBE I INTERESI KANTONA U OSNOVNOM OBRAZOVANJU I ODGOJU

Član 95.

Potrebe i interesi Kantona u osnovnom odgoju i obrazovanju, u smislu ovog zakona, su:

1. odgoj i osnovno obrazovanje školskih obveznika u redovnim osnovnim školama;
2. odgoj i osnovno obrazovanje školskih obveznika u specijalnim osnovnim školama;
3. odgoj i osnovno obrazovanje školskih obveznika pri specijalnim zavodima;
4. posebno obrazovanje i odgoj umjereno mentalno retardiranih učenika u zavodima za socijalno zbrinjavanje;
5. osnovno obrazovanje i odgoj učenika u paralelnim osnovnim školama;

6. dodatno obrazovanje nadarenih učenika u redovnim osnovnim školama, paralelnim osnovnim školama, odnosno odjeljenjima tog obrazovanja u redovnim školama;
7. stručno usavršavanje nastavnika;
8. izdavanje udžbenika, priručnika i druge stručne literature za potrebe osnovne škole.

Član 96.

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa Kantona iz člana 95. ovog zakona stiču se na način utvrđen Zakonom o ustanovama.

Član 97.

Osnovna škola može sticati prihod i :

1. donacijom pravnih, fizičkih lica i od humanitarnih organizacija;
2. iz legata, poklona i zavještanja;
3. prodajom proizvoda i usluga koje škola može da ima;
4. prodajom intelektualnih usluga;
5. prodajom materijalnih dobara, uz saglasnost osnivača, odnosno Vlade Kantona kada je osnivač osnovne škole Kanton.

Vlastiti prihod škole usmjerit će se za pokrivanje materijalnih troškova škole, uz prethodnu saglasnost osnivača.

XI. KAZNENE ODREDBE

Član 98.

Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj osnovna škola na račun materijalnih troškova, ako:

1. otpočne sa radom prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola koji vodi Ministarstvo (član 12, stav 2.);
2. izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom obrazovanju prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola (član 14.);
3. izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donio nadležni organ (član 26, stav 1.);
4. bez odluke organa uprave nadležnog za obrazovanje prekine nastavu (član 32, stav 1.);
5. se u školi upotrebljavaju udžbenici i nastavna sredstva koja nije odobrio nadležni organ (član 40, stav 1.);
6. ne upiše djecu sa svog školskog područja u predviđenom roku (član 42, stav 1.);

7. izvještaj o upisu ne dostavi nadležnim organima u propisanom roku (član 45, stav 1.);
8. ne uputi učenika na komisiju, najkasnije do kraja školske godine, u tekućoj godini, kada kog njega nastupe promjene koje zahtijevaju prijelaz iz specijalne u redovnu ili iz redovne u specijalnu osnovnu školu (član 47, stav 1.);
9. ne upiše učenika koji je doselio na područje škole, uz odobrenje prelaska koje popunjava škola iz koje je došao (član 49, stav 1.);
10. obavi ispite suprotno propisima (član 50. i 54.).

Za prekršaje iz prethodnog stava ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u osnovnoj školi novčanom kaznom od 400 do 1.000 KM.

Član 99.

Novčanom kaznom od 500 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj osnovna škola ako:

1. učenici imaju više sati nego što je predviđeno Nastavnim planom i programom u toku jedne nastavne sedmice, odnosno u toku jednog dana (član 30, stav 4.);
2. ne produži nastavu kada nije realiziran godišnji fond nastavnih sati i realizirani programski sadržaji (član 33, stav 2.);
3. ne donese Godišnji program rada za tekuću školsku godinu u predviđenom roku (član 34, stav 3.);
4. ne vrši redovno ocjenjivanje učenika na način utvrđen ovim zakonom (član 51, stav 1.);
5. ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju (član 64, stav 1.);
6. ne organizira ljekarski pregled radnika prije početka školske godine (član 71, stav 1.);
7. ne izvrši vrednovanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u predviđenom roku (član 75, stav 1.).

Za prekršaje iz prethodnog stava kaznit će se odgovorno lice u osnovnoj školi novčanom kaznom od 300 do 800 KM.

Za prekršaje iz stava 1. tačka 4. ovog člana kaznit će se i nastavnik novčanom kaznom od 100 do 300 KM.

Član 100.

Novčanom kaznom od 100 do 500 KM kaznit će se za prekršaj roditelj, odnosno staratelj ako ne upiše dijete u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu (član 46.).

Ukoliko ni poslije izvršene kazne roditelj ne upiše dijete u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu, kazne se ponavljaju, a škola je obavezna obavijestiti nadležnu ustanovu odnosno instituciju za socijalnu i dječiju zaštitu, radi poduzimanja aktivnosti iz njihove nadležnosti.

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 101.

Osnovne škole su dužne da usklade svoju organizaciju, djelatnost i akta u skladu s odredbama ovog zakona, u roku od tri mjeseca od njegovog stupanja na snagu.

Ministar će donijeti slijedeće propise, odnosno njihove izmjene i dopune, i to o :

1. postupku utvrđivanja uvjeta, te o sadržaju i načinu vođenja Registra osnovnih škola;
2. osnivanju i radu eksperimentalnih osnovnih škola i uvjetima obavljanja pedagoško-metodičke prakse u vježbaonici;
3. organizaciji i načinu polaganja ispita u osnovnoj školi;
4. sadržaju svjedodžbe uvjerenja, đачke knjižice i načinu vođenja dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi;
5. vrednovanju, napredovanju i stručnom usavršavanju nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
6. Pravilnik o izboru učenika generacije.

Do donošenja propisa iz ovog člana, odnosno njihovih izmjena i dopuna, primjenjivat će se dosadašnji propisi.

Član 102.

Ministarstvo će donijeti slijedeće podzakonske akte, odnosno njihove izmjene i dopune :

1. nastavne planove i programe iz člana 23. ovog zakona,
2. načela za organiziranje ekskurzije, logorovanja, posjete preduzeću i procesu proizvodnje, društveno-korisnog rada i škole u prirodi;
3. Pedagoške standarde i normative iz člana 9. ovog zakona, a do usvajanja primjenjuju se dosadašnji propisi.

Nastavni planovi i programi, Pedagoški standardi i odgovarajući normativi za osnovne redovne i osnovne specijalne škole, iz prethodnog stava ovog člana primjenjuju se od I do IX razreda osnovne škole.

Do donošenja akata iz ovog člana, odnosno njihovih izmjena i dopuna, primjenjivat će se dosadašnji propisi.

Član 103.

Učenici koji su započeli osnovno obrazovanje u školskoj 2004/2005. godini, po Nastavnom planu i programu za osmogodišnje osnovno obrazovanje, nastavljaju obrazovanje po tom nastavnom planu i programu.

Član 104.

Nastavnici sa završenom učiteljskom školom i stažom od 25 i više godina, a koji su na dan stupanja na snagu ovog zakona zatečeni u nastavi u osnovnoj školi, mogu i dalje obavljati poslove na kojima se nalaze u smislu nesmetanog izvođenja nastavnog procesa.

Nastavnici muzičke kulture, likovne kulture i tjelesnog odgoja koji su završili odgovarajuću srednju školu, položili pedagoško-andragošku grupu predmeta, imaju više od 15 godina staža i imaju položen stručni ispit, mogu izvoditi nastavu svog predmeta.

Nastavnici iz stava 1. i 2. ovog člana koji imaju manje radnog staža od 25 odnosno 15 godina

radnog staža, mogu nastaviti rad u toj školi u periodu ne dužem od četiri godine, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 105.

Stupanjem na snagu ovog zakona, odnosno početkom njegove primjene, prestaje da važi Zakon o osnovnoj školi objavljen u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona, broj: 12/02., izuzev odredbi koje se odnose na upis i ocjenjivanje učenika osnovne škole u osmogodišnjem trajanju, a najdalje do kraja školske 2011/2012. godine.

Član 106.

Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona.

Broj: 01-02-8813/04

Zenica, 23.04.2004. godine

PREDSJEDAVAJUĆI

Husejin Smajlović